

Kunst in Nieuwsuur?

Annepherine van Uchelen

'Besteedt *Nieuwsuur* dan aandacht aan kunst??' Gierende uithaal naar boven bij het woord 'kunst'. De gesprekspartner kijkt me vol verwachting en met licht ongeloof aan, klaar om mee te lachen om de idiote veronderstelling, zelfs al heb ik net verteld dat ik er werk als kunstredacteur. Het is de meest gestelde vraag op feestjes (na 'Hoe zijn de presentatoren "in het echt"?').

Ja dus, *Nieuwsuur* doet aan kunst. Ten minste een à twee keer per week. Begrijpelijk dat bij een actualiteitenprogramma als *Nieuwsuur* de associatie met kunst en cultuur niet de meest voor de hand liggende is. En ook zal niet iedereen dagelijks om tien uur 's avonds paraat zitten, of toevallig vaker inschakelen op een cultuurloze dag. Maar als programma van de taakomroepen NTR en NOS is een percentage cultuur even gewenst als logisch, het maakt deel uit van wat er leeft in de samenleving.

'Maar wat doen jullie dan precies?', is altijd de vervolgvraag. 'Het nieuwe koningsportret, of een interview met Dinand Woesthoff vanwege zijn nummer voor de Olympische Spelen in Sotsji?' De gesprekspartner draait peinzend zijn wijnglas rond en graaft in zijn geheugen.

Een greep uit de recente kunstonderwerpen: de IDFA-openingsfilm *Return to Homs*, de verbouwing van het Mauritshuis, het succes van de band Arcade Fire, bezuinigingen in kunst & cultuur, een interview met de hoofdrolspeelster van *Borgen*, de toename van Nederlandse boekverfilmingen, Asschers plannen om de WW voor kunstenaars af te schaffen, de Cultuurnotitie van Jet Bussemaker en de Kunsthalroof. Het zal in totaal zo'n 10 procent zijn van alle onderwerpen op jaarbasis.

Elk item begint met een actuele aanleiding, bijvoorbeeld de Kunsthalroof. Een diefstal van die omvang in eigen land is het nieuws van de dag, ook internationaal. Logisch dat je er aandacht aan besteedt. Hoe heeft het kunnen gebeuren, hoe groot is de waarde van de geroofde kunstwerken en hoe is de beveiliging van het museum? Het zijn vragen waarop iedereen die dag antwoord wil hebben. Maar meestal wordt het dagelijkse nieuws niet door een gebeurtenis in de wereld van de kunsten bepaald. Dan gelden er andere journalistieke afwegingen. Probeer je die te schetsen dan ontstaat al gauw een quizachtig gesprek.

'Dus jullie doen niet de Musical Awards?'

'Klopt. Wel maken we altijd de AKO- en Libriswinnaar bekend.'

'Maar waarom die dan wel?'

'Omdat literatuur inhoudelijk beter aansluit bij ons programma dan musicals.'

'En de Boekenweek?'

Et cetera.

Het is lastig uit te leggen. Als maker is in ieder geval je kijkerspubliek van belang, de oudere hoogopgeleide kijker, en ook of je het onderwerp 'exclusief' kunt krijgen. Dat betekent dat je het als eerste

Annephine van Uchelenis kunstredacteur van *Nieuwsuur*

kunt uitzenden, dus nog voor concurrenten als *De wereld draait door (DWDD)*, *Paauw & Witteman* of *EenVandaag*. Dat is een dagelijkse strijd en verlies je die, dan is het onderwerp 'weg', ongeacht je inspanningen. Het is me wel eens twee keer in een week overkomen. Alles geregeld, afspraken rond. En dan opeens meldt bijvoorbeeld kijkcijferkanon *DWDD* zich voor hetzelfde onderwerp. Niet iedere filmdistributeur of uitgever is daartegen bestand. Dan blijkt *DWDD* zich opeens 'in 2013, of nee, al in 2012' gemeld te hebben voor het bewuste onderwerp en gaat het voor. Maar het omgekeerde gebeurt ook. Als wij opeens groot nieuws hebben moet alles wijken, ook geplande exclusieve afspraken met uitgever of distributeur. Niet de leukste telefoontjes.... Soms ook voor de makers frustrerend, zoals toen na een hectische dag op locatie draaien en monteren ons item over de kunst- en antiekbeurs Tefaf verviel. Oorzaak: een bommelding bij Ikea.

Terug naar de onderwerpkeuze. Het cultuuraanbod is prachtig maar immens: van exposities, filmfestivals en theaterpremières tot nieuwstips en goedbedoelde telefoontjes over onbruikbare initiatieven (basischool bouwt op ware grootte ark van Noach uit luciferhoutjes). En dan zijn er natuurlijk de boeken, heel veel boeken. Niemand kent het exacte aantal maar er rouleren cijfers van rond de 15.000 uitgaves op jaarbasis, inclusief vertaalde en educatieve. Vaak kiezen we voor non-fictie omdat daar een nieuwswaardig verhaal van te maken is. Maar als bestsellerauteur Donna Tartt haar nieuwe roman *Het Puttertje* wijdt aan het gelijknamige Nederlandse schilderij van Carel Fabritius dan is dat een *Nieuwsuur*-onderwerp. Vanwege de commotie in België is het boek van Kristien Hemmerechts over Michelle Martin sowieso een item. Maar heruitgaves van beroemde overleden schrijvers? We kozen voor de biografie van W.F. Hermans, omdat er nieuws in zat en biograaf Willem Otterspeer een begenadigd spreker is. Bovendien bestaat er een schat aan prachtig archiefmateriaal van de immer boze schrijver.

Kortom, een eenduidig criterium voor het kiezen van cultuurnieuws is er niet. Maar de poging tot uitleg stemt mijn gesprekspartner op het feestje tevreden. Als ik dan dezelfde week nog een sms krijg met: 'Item expo Marcel Wanders gezien hoor!' is mijn missie geslaagd.